

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Olsztynie

LOL-4101-12-04/2013

P/13/163

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Olsztynie

ul. Artyleryjska 3e, 10-165 Olsztyn

T +48 89 678 82 00, F +48 89 678 82 30

lol@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-69, 10-950 Olsztyn

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/13/163 – Gospodarka rybacka na jeziorach Skarbu Państwa w województwie warmińsko-mazurskim
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
<i>Kontroler</i>	Krzysztof Śleszyński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 86411 z 6 sierpnia 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku, ul. F. Rogaczewskiego 9/19, 80-804 Gdańsk, zwany dalej „RZGW” lub „Regionalny Zarząd”
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Halina Czarnecka, Dyrektor RZGW (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Ocenę pozytywną uzasadnia prawidłowa realizacja postanowień umów zawartych z użytkownikami obwodów rybackich. Dotyczyło to głównie egzekwowania ponoszenia przez tych użytkowników nakładów rzeczowo-finansowych na zarybienia oraz wywiązywania się przez nich ze zobowiązań finansowych wobec Skarbu Państwa, jak również prowadzenia kontroli podmiotów uprawnionych do rybactwa, zwłaszcza dotyczących zarybień.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły natomiast głównie:

- nieegzekwowania od podmiotów uprawnionych do rybactwa przedkładania wymaganej dokumentacji gospodarki rybackiej oraz informacji o terminach planowanych połowów,
- niezapewnienia aktualności zabezpieczeń należytego wykonania czterech umów o oddanie w użytkowanie obwodów rybackich,
- niewywiązywania się z obowiązku prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej w obwodach rybackich, których dyrektor RZGW nie oddał w użytkowanie innym podmiotom, przy jednoczesnej sprzedaży zezwoleń na amatorski połów ryb w tych obwodach.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja umów zawartych z podmiotami uprawnionymi do rybactwa

Opis stanu faktycznego

1.1. Według stanu na 30 czerwca 2013 r. RZGW, w części województwa warmińsko-mazurskiego znajdującej się w jego właściwości (dalej: „województwo”), nadzorował realizację 63 umów zawartych z 20 podmiotami uprawnionymi do rybactwa. Umowy te dotyczyły wykonywania rybactwa śródlądowego w obszarze 118 obwodów rybackich o łącznej powierzchni zasadniczej 24,6 tys. ha. Spośród ww. 63 umów:

- 15 było umowami dzierżawy, na podstawie których 10 podmiotów uprawnionych do rybactwa użytkowało 70 obwodów rybackich o łącznej powierzchni zasadniczej 22,1 tys. ha. W umowy te, zawarte z podmiotami uprawnionymi do rybactwa przez dyrektorów Oddziałów Terenowych Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa i jej następcy prawnego – Agencji Nieruchomości Rolnych (dalej: „ANR” lub „Agencja”), dyrektor RZGW wstąpił z mocy prawa z dniem 1 stycznia 2006 r. na podstawie art. 217 ust. 6 ustawy z 18 lipca 2001 r. Prawo wodne² (dalej: „Prawo wodne”).
- 48 stanowiło umowy użytkowania prawa rybackiego 48 obwodów rybackich o powierzchni zasadniczej 2,5 tys. ha. Umowy te zawarte zostały przez dyrektora RZGW z 14 podmiotami uprawnionymi do rybactwa.

(dowód: akta kontroli str. 4-9)

Gospodarka rybacka na publicznych śródlądowych wodach płynących województwa prowadzona była przez podmioty uprawnione do rybactwa również na podstawie pięciu umów dzierżawy znajdujących się w zasobie Agencji Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Olsztynie (dalej: „ANR Olsztyn”). Do 17 października 2013 r. dyrektor RZGW nie otrzymał ich do realizacji, pomimo iż zgodnie z art. 217 ust. 6, w związku z art. 215 ust. 5a Prawa wodnego, z dniem 1 stycznia 2006 r. wstąpił z mocy prawa w miejsce ANR w umowy dotyczące wykonywania rybactwa śródlądowego na jeziorach zaliczanych do wód, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 2 i 4 ww. ustawy, tj. śródlądowych wód powierzchniowych płynących, w stosunku do których prawa właścicielskie wykonuje Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (dalej: „KZGW”) lub marszałek województwa. Były to umowy zawarte z:

- Okręgiem Polskiego Związku Wędkarskiego w Ciechanowie na dzierżawę jeziora Hartowiec o powierzchni 73,7 ha, położonego na obszarze dwóch działek, z których jedna (o pow. 6,1 ha) sklasyfikowana była jako wody płynące. Z dniem 1 listopada 2012 r. dyrektor RZGW na jeziorze tym ustanowił obwód rybacki.
- Okręgiem Polskiego Związku Wędkarskiego (dalej: „PZW Olsztyn”) na dzierżawę m.in. jezior: Gugowo, Czarne Małe, Suche Trockie i Perkun o łącznej pow. 90,0 ha, na których 1 listopada 2012 r. ustanowiono obwody rybackie. Umowa ta obejmowała także 11 innych jezior, o powierzchni 128,0 ha, sklasyfikowanych jako wody płynące, na których obwody rybackie nie zostały ustanowione.
- Gospodarstwem Rybackim Rakowice Sp. z o.o. - umowa obejmująca zbiornik wodny, który według RZGW w Gdańsku uznawany był za jezioro Rakowice, natomiast według dokumentacji posiadanej przez ANR Olsztyn był stawem ziemnym.

² Dz. U. z 2012 r., poz. 145 ze zm.

- Dwoma podmiotami na dzierżawę dwóch jezior bez nazwy (w gminach Łukta i Ostróda) o łącznej powierzchni 7,1 ha, sklasyfikowanych jako wody płynące, na których nie ustanowiono obwodów rybackich.

(dowód: akta kontroli str. 46-49, 59-95, 98-123 i 134-139)

Wyjaśniając przyczyny niezyskania przez RZGW ww. umów od ANR Henryk Jatczak – Zastępca Dyrektora RZGW podał m.in., że przekazaniem objęte były tylko te umowy, które dotyczyły obwodów rybackich na wodach płynących, które wówczas miały taki status.

W tej sprawie Andrzej Bober – dyrektor ANR Olsztyn wyjaśnił, że ww. umowy nie zostały przekazane, gdyż zgodnie z art. 217 ust. 5a i ust. 6 Prawa wodnego, w związku z art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybnictwie śródlądowym³ (dalej: „ustawa o rybnictwie”), dyrektor RZGW wstępuje w miejsce Agencji w umowy dotyczące wykonywania rybnictwa śródlądowego w jeziorach zaliczanych do wód płynących, na których ustanowiono obwody rybackie. Podał też, że ww. przepisy nie wskazują jednostki, której Agencja może przekazać umowy obejmujące jeziora sklasyfikowane jako „wody płynące”, na których nie ustanowiono obwodów rybackich. Ponadto ANR Olsztyn nie wiedział o ustanowieniu z dniem 1 listopada 2012 r. nowych obwodów rybackich.

(dowód: akta kontroli str. 18-29, 36, 46-49 i 93-97)

Właściwi dyrektorzy RZGW wstąpili z mocy prawa, na podstawie art. 217 ust. 6 w związku z art. 217 ust. 5a Prawa wodnego, we wszystkie umowy dotyczące wykonywania rybnictwa śródlądowego na jeziorach zaliczanych do publicznych śródlądowych wód płynących, w stosunku do których prawa właścicielskie wykonuje Prezes KZGW lub marszałek województwa, bez względu na to czy na wodach tych ustanowiono obwody rybackie, czy też nie. Należy też zauważyć, że zgodnie z przepisami Prawa wodnego ANR nie jest uprawniona do wykonywania praw właścicielskich w stosunku do publicznych śródlądowych wód płynących, zaś organami administracji publicznej wykonującymi uprawnienia właściciela wody w zakresie rybnictwa śródlądowego są wyłącznie właściwi dyrektorzy RZGW. W konsekwencji wszystkie ww. umowy winny być przekazane przez ANR właściwym dyrektorom RZGW. Nieprzekazanie tych umów skutkowało m.in. tym, że w przypadku jezior: Gugowo, Czarne Małe, Suche Trockie, Perkun i Hartowiec, po ustanowieniu na nich przez dyrektora RZGW obwodów rybackich (z dniem 1 listopada 2012 r.) dyrektor ten uznał, że jest podmiotem władającym tymi wodami i tym samym przewidział je do oddania (w drodze konkursu) do rybackiego wykorzystania, pomimo że jeziora te były przedmiotem obowiązujących jeszcze umów dzierżawy.

(dowód: akta kontroli str. 10-15, 46-49, 93-97 i 124-128)

Ustalone
nieprawidłowości

Dyrektor RZGW nie dochował należytej staranności przy przejmowaniu od ANR Olsztyn umów dzierżawy jezior, gdyż m.in.:

- Przygotowując rozporządzenie w sprawie ustanowienia m.in. obwodu rybackiego jeziora Perkun w zlewni rzeki Osa nr 1a zwrócił się do PZW Olsztyn o zaopiniowanie projektu tego obwodu rybackiego i uzyskał odpowiedź, że nie wnosi on uwag do proponowanych przez RZGW zmian w użytkowanych rybacko przez PZW Olsztyn wodach jeziora Perkun. Z korespondencji tej wynika zatem, że dyrektor RZGW wiedział o tym, że jezioro to jest użytkowane przez PZW Olsztyn, a mimo to

³ Dz. U. z 2009 r. Nr 189, poz. 1471 ze zm.

nie zwrócił się do ANR o przekazanie umowy, na podstawie której stowarzyszenie to gospodarowało tymi wodami.

W sprawie tej Anna Stróżyk-Kowalska – kierownik Działu ds. Gospodarki Rybackiej (dalej: „Dział GR”), odpowiedzialna m.in. za prowadzenie spraw wynikających z art. 217 ust. 6 Prawa wodnego, wyjaśniła, że nie zapoznała się z pismem PZW Olsztyn, ponieważ nie wpłynęło ono do jej Działu. Zostało zadekretowane na Wydział Planowania, Gospodarowania i Ochrony Wód, który wówczas zajmował się ustanawianiem obwodów rybackich.

(dowód: akta kontroli str. 57-58 i 131-133)

- W dniu 14 sierpnia 2008 r. dyrektor RZGW wystąpił do ANR Olsztyn z wnioskiem o przekazanie umowy dzierżawy jeziora Jelonek Mały, wchodzącego w skład obwodu rybackiego jeziora Jelonek Mały (Żurki, Długie) na cieku bez nazwy w zlewni Kanału Elbląskiego, jednak z powodu podpisania protokołu zdawczo-odbiorczego nie przez wszystkich członków komisji strony przekazującej, w dniu 1 października 2008 r. odesłał ją Agencji, celem dokonania stosownych uzupełnień. Umowę tę otrzymano ponownie dopiero 15 marca 2011 r. (tj. po 890 dniach od jej odesłania do ANR Olsztyn) jako załącznik do wniosku dzierżawcy o jej przedłużenie, który wpłynął do ANR Olsztyn i przekazany został do RZGW zgodnie z właściwością.

Jak podano w informacji uzyskanej z ANR Olsztyn w trybie art. 29 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, umowa ta, po zwróceniu jej przez RZGW, została w 2008 r. omyłkowo odłożona do spraw zakończonych. Dopiero, gdy dzierżawca wystąpił w 2011 r. z wnioskiem o jej przedłużenie, umowę przekazano Regionalnemu Zarządowi.

Igor Wierzbicki – radca prawny w RZGW (członek powołanej 29 września 2008 r. przez dyrektora RZGW komisji ds. przejęcia ww. umowy dzierżawy) wyjaśnił, że na prośbę kierownika Działu GR kilkakrotnie telefonował w tej sprawie do przewodniczącego komisji ANR Olsztyn ds. przekazania umów dzierżawy praw rybackiego użytkowania jezior. Pisemnych monitów o przekazanie umowy nie sporządzał, ponieważ uważał, że rozmowy telefoniczne, przyniosą szybszy efekt.

(dowód: akta kontroli str. 21, 25 i 37-58)

Dopiero w trakcie kontroli NIK (11 października 2013 r.) dyrektor RZGW wystąpił do ANR Olsztyn z wnioskiem o weryfikację umów znajdujących się w zasobach Agencji i przekazanie tych, które dotyczą wykonywania rybactwa na wodach płynących. Nastąpiło to w ósmym roku od wstąpienia w nie z mocy prawa przez dyrektora RZGW.

(dowód: akta kontroli str. 134-139)

Opis stanu faktycznego

1.2. Analiza próby 10 umów dzierżawy oraz 10 umów użytkowania wykazała m.in., że:

- RZGW egzekwował nałożony na strony zawartych umów obowiązek powiadamiania o miejscu i terminie planowanych zarybień oraz nadzorował ich dokonywanie (pracownicy RZGW uczestniczyli w tych czynnościach, potwierdzając 25,2% protokołów zarybień sporządzonych w latach 2010-2012).
- Postanowienia umów dotyczące wielkości połowów ryb egzekwowane były poprzez analizę dokumentacji gospodarki rybackiej przedkładanej przez podmioty uprawnione do rybactwa, a zwłaszcza poprzez analizę danych zawartych w zestawieniach rocznych.
- We wszystkich 20 badanych umowach podmioty uprawnione do rybactwa zostały zobowiązane do prowadzenia ksiąg gospodarczych oraz przedkładania w okresach

rocznych dokumentacji gospodarki rybackiej, m.in. protokołów zarybień i danych dotyczących odłowów. Wiarygodność danych zawartych w tej dokumentacji analizowana była przez pracowników Działu GR, a w przypadku stwierdzenia np. niezgodności zarybień z założeniami operatu rybackiego, stanowiło to przesłankę do wszczęcia kontroli.

- RZGW w terminach i kwotach określonych w badanych 20 umowach wyegzekwował od podmiotów uprawnionych do rybactwa należne czynsze dzierżawne i opłaty. Na 30 czerwca 2013 r. nie występowały z tego tytułu należności przeterminowane. Naliczając w 2011 r. czynsz dzierżawny dotyczący 2010 r. RZGW zastosował, zgodnie z art. 41 ust. 14 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług⁴, stawkę podatku VAT obowiązującą przed dniem zmiany stawki (tj. 22%).
- Wszystkie 10 badanych umów dzierżawy dotyczyło dzierżawy całych obwodów rybackich, tj. zarówno obwodów zasadniczych, jak i uzupełniających.
- Spośród 10 analizowanych umów użytkowania w dziewięciu z nich RZGW określił obowiązek złożenia zabezpieczenia corocznych nakładów finansowych na zarybianie (zabezpieczenie należytego wykonania umowy) i wyegzekwował od użytkowników jego wniesienie.

(dowód: akta kontroli str. 30-35, 52-55 i 57-58, 140-166 i 170-173)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W przypadku czterech spośród 20 analizowanych umów dyrektor RZGW nie wyegzekwował od podmiotów uprawnionych do rybactwa wywiązania się z obowiązku informowania go o terminach planowanych odłowów, mimo że w umowach określony został taki obowiązek.

W tej sprawie Henryk Jatczak podał, że uznano, iż zbiorcza informacja o dokonaniu połowów, spływająca w postaci corocznej dokumentacji, jest dla RZGW wystarczająca.

(dowód: akta kontroli str. 52-55, 145-149 i 158)

2. Od trzech podmiotów uprawnionych do rybactwa (w ramach pięciu umów) nie wyegzekwowano kompletu wymaganej corocznie dokumentacji, tj. ksiąg gospodarczych, zestawień rocznych i protokołów zarybień, pomimo określenia takiego obowiązku w zawartych umowach.

Anna Stróżyk-Kowalska wyjaśniła, że ww. użytkownicy obwodów rybackich nie byli wzywani do uzupełnienia dokumentacji. W przypadku dwóch podmiotów nie żądano od nich przesłania ksiąg gospodarczych, gdyż na podstawie otrzymanych od nich zestawień rocznych i protokołów zarybień można było ocenić prawidłową realizację umowy. Podmiot, który nie przekazał zestawień rocznych, ksiąg gospodarczych i protokołów zarybień zostanie wezwany do uzupełniania zaległej dokumentacji.

(dowód: akta kontroli str. 145-149, 161-163 i 170-173)

3. W przypadku czterech umów użytkowania (trzech zawartych z PZW Olsztyn i jednej z osobą fizyczną) nie dopełniono obowiązku zabezpieczenia należytego ich wykonania na cały okres trwania umowy. Zostały one bowiem zawarte na okres

---

⁴ Dz. U. z 2011 r. Nr 177, poz. 1054 ze zm.

do 31 grudnia 2014 r. (z PZW Olsztyn) i 31 marca 2025 r. (z osobą fizyczną), natomiast:

- gwarancja bankowa, zabezpieczająca w ramach umów z PZW Olsztyn nakłady na kwotę 9.350 zł, wygasła 28 marca 2008 r.,
- polisa ubezpieczeniowa, zabezpieczająca w ramach umowy z osobą fizyczną nakłady na kwotę 22.185 zł, wygasła 10 marca 2006 r.

Dopiero 2 sierpnia 2013 r., tj. odpowiednio: 1.953 i 2.702 dni po wygaśnięciu ww. zabezpieczeń, dyrektor RZGW wezwał strony tych umów do ich aktualizacji.

Anna Stróżyk-Kowalska wyjaśniła, że wynikało to z ograniczeń kadrowych, zaznaczając jednocześnie, iż wskazane podmioty prawidłowo wywiązywały się do tej pory z obowiązków wynikających z umowy (m.in. z zarybień i opłat rocznych).

(dowód: akta kontroli str. 148-149 i 167-173)

Opis stanu faktycznego

1.3. Pięć umów użytkowania jeziorowych obwodów rybackich, w których wartość względna (zł/ha) nakładów rzeczowo-finansowych na zarybienia była największa spośród umów zawartych przez dyrektora RZGW na użytkowanie obwodów rybackich na terenie województwa, poddanych zostało badaniu przez biegłego w zakresie rybactwa śródlądowego, powołanego postanowieniem dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie z 17 września 2013 r. Dotyczyło to obwodów rybackich następujących jezior:

- Wulpińskiego (Tomaszkowskiego) na rzece Giłwa nr 1 (o pow. 795,6 ha), dla którego względną wartość nakładów rzeczowo-finansowych na zarybienia ustalono na poziomie 191,08 zł/ha,
- Zielonego na cieku bez nazwy w zlewni rzeki Wąska (5,6 ha) – 177,41 zł/ha,
- Surzyckiego (Jelonek Mały, Żurki) na cieku bez nazwy w zlewni Kanalu Elbląskiego (20,3 ha) – 141,77 zł/ha
- Tomlaka (Powrych) na cieku bez nazwy w zlewni rzeki Narienki (7,7 ha) – 125,98 zł/ha.
- Sarąga na rzece Pasłęce nr 5 (183,0 ha) – 125,14 zł/ha.

W sporządzonym sprawozdaniu oraz opinii z przeprowadzonych badań ww. biegły stwierdził m.in., że:

- we wszystkich zbadanych obwodach rybackich istnieją odpowiednie warunki i możliwości prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej,
- założenia racjonalności prowadzonej gospodarki, zwłaszcza dotyczące ochrony (w tym zarybień) i eksploatacji pogłowia ryb w wodach badanych obwodów rybackich, są dostosowane do aktualnego i przewidywanego stanu środowiska jezior i ichtiofauny w nich występującej,
- ostateczna weryfikacja racjonalności prowadzonej gospodarki rybackiej w trzech pierwszych ww. obwodach musi być przeprowadzona na podstawie kontroli dokonywanych m.in. przez dyrektora RZGW w Gdańsku, w zakresie wypełniania warunków zawartych umów.

(dowód: akta kontroli str. 174-219)

W sprawie analizowania w latach 2006-2013 (I półrocze) przez RZGW zasadności dokonywanych zarybień w wielkościach ustalonych w ofertach, a następnie w umowach na użytkowanie obwodu rybackiego, Anna Stróżyk-Kowalska wyjaśniła, że analiza taka nie była przeprowadzana, gdyż nie należało to kompetencji pracowników RZGW, a oferent każdorazowo przedłożył pozytywną opinię do operatu rybackiego.

Nie zwracano się w tej sprawie również do wyspecjalizowanych jednostek naukowo-badawczych. Podała również, że pozytywna opinia jednostki naukowej jest dla RZGW wyznacznikiem, że w operacie podano właściwe dawki zarybieniowe.

(dowód: akta kontroli str. 170-173)

W latach 2010-2013 (I półrocze) RZGW nie kontrolował użytkowników ww. pięciu obwodów rybackich, przy czym trzy z pięciu umów analizowanych przez biegłego zawartych zostało w 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 161-163 i 196-205)

Uwagi dotyczące badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że wywiązywanie się uprawnionych do rybactwa z obowiązku ponoszenia nakładów rzeczowo-finansowych na zarybienia w wielkościach zadeklarowanych w ofertach konkursowych oraz przyjętych do realizacji w zawartych umowach użytkowania jest bardzo istotne dla zapewnienia racjonalności prowadzonej gospodarki rybackiej. Umowy, w których wielkość tych nakładów jest największa mogą być obciążone ryzykiem niezrealizowania przez uprawnionych do rybactwa warunków w nich zawartych. Dlatego też, zdaniem NIK, wielkość przyjętych nakładów rzeczowo-finansowych na zarybienia powinna być uwzględniana przy planowaniu przez RZGW kontroli w tych podmiotach, zaś realizacja tych umów, w których wielkości te są największe, powinna być poddana szczególnemu nadzorowi ze strony organu wykonującego uprawnienia właściciela wody w zakresie rybactwa śródlądowego (RZGW).

Opis stanu faktycznego

1.4. W latach 2010-2013 (I półrocze) do RZGW wpłynęło pięć wniosków o wyrażenie zgody na zmianę w operatach rybackich określonego w nich materiału zarybieniowego. Wnioski rozpatrzono w terminie od 12 do 42 dni od ich otrzymania. W czterech przypadkach RZGW poinformowało wnioskodawców, że zmiana ta wymaga sporządzenia aneksu do operatu oraz uzyskania opinii uprawnionej jednostki naukowej (do kontroli NIK uprawnieni do rybactwa nie przedłożyli w RZGW takich dokumentów), a w jednym przypadku wyrażono zgodę na rozszerzenie zarybień obwodu zgodnie z przedstawionym, pozytywnie zaopiniowanym, aneksem do operatu.

(dowód: akta kontroli str. 220-221)

1.5. W ww. okresie wygasło sześć umów dzierżawy zawartych przez ANR i dotyczących prowadzenia gospodarki rybackiej w sześciu obwodach województwa. Żaden z podmiotów, któremu wygasła umowa, nie złożył w trybie art. 4 ust. 4 ustawy o rybactwie oświadczenia o skorzystaniu z prawa pierwszeństwa w zawarciu jej na dalszy okres. RZGW otrzymał natomiast w 2011 r. wnioski dwóch dzierżawców o przedłużenie zawartych umów. Pomimo że umowy przewidywały możliwość ich przedłużenia, dyrektor RZGW, który na mocy art. 217 ust. 6 Prawa wodnego, wstąpił w ich wykonywanie, nie wyraził na to zgody, podając w odpowiedzi m.in., że przekazanie praw do rybackiego korzystania z wód publicznych może nastąpić wyłącznie w drodze konkursu ofert.

(dowód: akta kontroli str. 41-45 i 222-228)

Henryk Jatczak wyjaśnił, że regulacja art. 217 ust. 5a i 6 Prawa wodnego miała na celu ujednoczenie praktyki dotyczącej wykonywania rybactwa, a zawarte przez ANR umowy miały być wykonywane w dotychczasowej formie do końca okresu, na jaki zostały zawarte. Odpowiedzi udzielone wnioskodawcom były zgodne z wytycznymi KZGW.

W piśmie KZGW z 2 października 2009 r. podano m.in., że zgodnie z obowiązującymi przepisami przekazanie uprawnień do rybactwa może nastąpić jedynie w formie konkursu ofert.

(dowód: akta kontroli str. 30-35 i 229-231)

1.6. W RZGW nie opracowywano planów kontroli podmiotów uprawnionych do rybactwa. Jak wyjaśnił Henryk Jatczak, kontrole wykonywania istotnych postanowień umów, przeprowadzane w terenie, są dodatkową formą nadzoru nad rybacko korzystającymi z wód i nie są wymagane przepisami prawa, a wynikają ze stosunku cywilnoprawnego. Podał również, że przesłanką do skontrolowania podmiotu jest m.in. naruszanie postanowień umowy (np. zaległości finansowe), duża liczba obwodów objętych jedną umową, negatywna ocena racjonalności prowadzenia gospodarki rybackiej dokonana przez marszałka województwa oraz zgłoszenia ze strony lokalnej społeczności lub Państwowej Straży Rybackiej.

(dowód: akta kontroli str. 232-239 i 243-247)

W 2010 r. RZGW nie przeprowadzał kontroli podmiotów uprawnionych do rybactwa na terenie województwa. W latach 2011-2013 (I półrocze) skontrolowano dziewięć podmiotów użytkujących rybacko 26 obwodów rybackich.

Henryk Jatczak wyjaśnił, że w 2010 r. kontrolowano podmioty z terenu województwa pomorskiego, zaś w latach 2010-2013 (I półrocze) w Regionie Wodnym Dolnej Wisły przeprowadzono łącznie 33 kontrole w 107 obwodach rybackich. Dodał również, że oprócz zadań kontrolnych, pracownicy trzyosobowego Działu GR realizują także inne zadania. Ponadto w latach 2010-2012 jeden z tych pracowników przebywał na urlopie macierzyńskim i wychowawczym, a następnie został czasowo oddelegowany do pracy w innej komórce organizacyjnej.

W sześciu z dziewięciu przeprowadzonych kontroli stwierdzono nieprawidłowości polegające na: nieinformowaniu RZGW o terminach planowanych zarybień (w trzech przypadkach), braku opinii do operatu rybackiego (w jednym przypadku) oraz zarybieniu obwodu niezgodnie z założeniami operatu rybackiego (w czterech przypadkach), tj. niewprowadzeniu 105 kg krocza lina i karpia oraz 6 tys. szt. wylęgu/narybku szczupaka i sandacza. W stosunku do każdego skontrolowanego podmiotu RZGW podjął działania dyscyplinujące.

(dowód: akta kontroli str. 161-164 i 232-239)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność RZGW w zbadanym obszarze.

2. Prowadzenie gospodarki rybackiej w obwodach rybackich nie oddanych do użytkowania

Opis stanu faktycznego

2.1. W latach 2010-2013 (I półrocze) liczba obwodów rybackich nie oddanych przez RZGW do rybackiego wykorzystania innym podmiotom w poszczególnych latach była następująca:

- według stanu na 1 stycznia 2010 r. – 33 obwody, w tym 29 nie oddanych do użytkowania począwszy od 1 stycznia 2006 r.,
- według stanu na 31 grudnia 2010 r. – odpowiednio 31 i 29,
- według stanu na 31 grudnia 2011 r. – 34 i 28,
- według stanu na 31 grudnia 2012 r. – 38 i 23,
- według stanu na 30 czerwca 2013 r. – 34 i 22.

Spośród 34 obwodów, nie oddanych na 30 czerwca 2013 r. do użytkowania, w przypadku:

- 26 obwodów dyrektor RZGW ogłaszał w latach 2004-2013 (I półrocze) konkursy ofert na przekazanie ich w użytkowanie rybackie, jednakże z powodu braku ofert nie zostały one rozstrzygnięte. W przypadku 14 obwodów ostatnie konkursy ogłoszono w latach 2004-2005 (były to obwody ustanowione na rzekach lub ciekach wodnych).

W sprawie nieogłaszania od 2006 r. konkursów na rybackie użytkowanie 14 obwodów Henryk Jatczak wyjaśnił, że obwody te zlokalizowane są w większości na obszarach objętych formami ochrony przyrody, w których do 2009 r. obowiązywał całkowity zakaz połowu ryb. Spośród dziewięciu obwodów, w których plan ochrony przyrody częściowo dopuszczał prowadzenie gospodarki rybackiej, dla trzech konkursy ogłoszono w październiku 2013 r., a dla pozostałych sześciu nastąpi to w najbliższym czasie. W czterech obwodach konkursów nie ogłaszano z uwagi na planowaną zmianę ich obszaru. W jednym obwodzie nie jest możliwe prowadzenie racjonalnej gospodarki rybackiej, ze względu na piętrzenie wody i jej pobór z rzeki oraz związane z tym znaczące wahania poziomu wód.

- Czterech obwodów – dyrektor RZGW ogłosił konkursy ofert, w przy czym trzy z nich oddał do rybackiego użytkowania w lipcu 2013 r.
- Czterech obwodów, tj. zbiornika przed jazem w Klekotkach, jeziora bez nazwy (Zgniłek, Faul), jeziora Rakowickiego i jeziora Reszkowo – do dnia 5 września 2013 r. nie ogłoszono konkursów ofert.

Henryk Jatczak wyjaśnił, że obwód zbiornika w Klekotkach posiada nieuregulowaną kwestię własności wód, a dla obwodu jeziora Faul nie został ujawniony w ewidencji gruntów właściwy ustawowo reprezentant Skarbu Państwa;

Anna Stróżyk-Kowalska podała, że w przypadku jezior Rakowickiego i Reszkowo uregulowania wymaga kwestia charakteru wód, tj. ustalenia czy są to wody stojące, czy płynące. Regulacja ta należy do właściciela wody, którym w tych przypadkach z mocy ustawy jest Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Ponadto wyjaśnienia wymaga także w kwestia władania jeziorem Reszkowo, gdyż w ewidencji gruntów jako właściciel wody widnieją Lasy Państwowe.

(dowód: akta kontroli str. 10-17, 30-35, 93-95, 129, 170-173 i 250-251)

W sprawie przeprowadzania konkursów ofert na rybackie użytkowanie obwodów rybackich Henryk Jatczak podał, że konkursy ofert były ogłaszane dla obwodów rybackich posiadających uregulowany stan prawny oraz bez istotnych ograniczeń w użytkowaniu. Brak zainteresowania niektórymi obwodami wynikał m.in. z przyczyn ekonomicznych, czy z trudności z dostępem do wód. W takich przypadkach prowadzone były rozmowy z potencjalnie zainteresowanymi podmiotami, w celu zachęcenia do przystąpienia do konkursu ofert. Z uwagi na małą atrakcyjność tych obwodów nadal nie znajdują one chętnych do ich użytkowania. Jej przyczyną jest m.in. zastany stan prawny użytkowanych wód, który w wielu przypadkach wymuszał ustanowienie obwodu na niewielkich akwenach, na przykład znajdujących się pomiędzy dzierzawionymi już wodami.

(dowód: akta kontroli str. 243-246)

Ustalone
nieprawidłowości

W obwodach rybackich nie oddanych innym podmiotom do rybackiego wykorzystania RZGW nie prowadził gospodarki rybackiej, podczas gdy zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy o rybactwie dyrektor RZGW jest podmiotem uprawnionym do rybactwa

i stosownie do art. 6 ust. 1 tej ustawy obowiązany jest prowadzić w obwodzie rybackim racjonalną gospodarkę rybacką.

Henryk Jatczak, wyjaśniając powody, dla których RZGW nie prowadził gospodarki rybackiej, powołał się na stanowisko KZGW w tej sprawie, sformułowane w piśmie z 26 stycznia 2010 r. Podano w nim m.in., że: „RZGW wykonuje uprawnienia Skarbu Państwa w zakresie rybactwa śródlądowego poprzez przekazywanie uprawnień do władania obwodem rybackim (...). Nie posiada jednak możliwości do prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej z uwagi na to, iż nie posiada do tego wyspecjalizowanego sprzętu ani kadry. Ponadto racjonalna gospodarka rybacka prowadzona może być wyłącznie na podstawie operatu rybackiego (...), do którego prawa właścicielskie i prawa autorskie posiada użytkownik rybacki, a nie dyrektor RZGW. (...) Racjonalna gospodarka rybacka powinna być prowadzona w okresach kilkuletnich, by dać zarówno wymierne korzyści środowiskowe, jak i gospodarcze. Tym samym podejmowanie przez regionalne zarządy działań tymczasowych ingerujących w gospodarkę rybacką i to bez operatu rybackiego, również nie będzie nosiło znamion gospodarki racjonalnej. Ponadto istotnym jest, że dochody z tytułu sprzedanych zezwoleń na amatorski połów ryb stanowią przychód Skarbu Państwa, które to środki regionalne zarządy są zobowiązane w całości przekazać na rachunek budżetu państwa, bez możliwości finansowania jakiejkolwiek działalności, nawet wynikającej z aktów prawnych.”

(dowód: akta kontroli str. 10-15, 243-246 i 275-276)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca jednak uwagę, że proces oddawania obwodów rybackich do rybackiego wykorzystania, mimo podejmowania intensywnych działań, może nie zostać zakończony ze względu na brak ofert konkursowych. Spośród 159 obwodów rybackich ustanowionych w części województwa znajdującej się we właściwości RZGW, 22 (13,8%) - według stanu na 30 czerwca 2013 r. - pozostawały niezagospodarowane od co najmniej siedmiu lat. Zdaniem NIK, stan ten jest sprzeczny z zasadą prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej na publicznych śródlądowych wodach płynących. W sytuacji braku ofert na zagospodarowanie takich obwodów ze strony podmiotów zewnętrznych, organ administracji publicznej wykonujący prawa właściciela wody w zakresie rybactwa śródlądowego jest tym bardziej zobowiązany do dbania o mienie Skarbu Państwa, jakim jest populacja ryb bytujących w ww. wodach, będąca jednym z istotnych elementów składowych ekosystemów wodnych i mająca duże znaczenie dla społeczeństwa.

Należy również zauważyć, że dyrektor RZGW przekazywał Prezesowi KZGW propozycje zmian i uwagi do ustawy o rybactwie, dotyczące ciężącego na nim obowiązku prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej, podając m.in., że:

- najbardziej istotna zmiana w ww. ustawie powinna dotyczyć wyłączenia dyrektora RZGW z obowiązku prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej w obwodzie rybackim (pismo z 8 lipca 2008 r.),
- z obowiązku prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej powinno się wykluczyć organ administracji publicznej wykonujący uprawnienia właściciela wody w zakresie rybactwa śródlądowego, względnie dać możliwość prowadzenia takiej gospodarki, nie zaś obowiązek (pismo z 7 września 2010 r.).

(dowód: akta kontroli str. 232-239, 250 i 252-257)

Ustalone
nieprawidłowości

2.2. Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Środowiska z 27 kwietnia 2006 r. RZGW, w latach 2010-2013 (I półrocze), sprzedawał zezwolenia na amatorski połów ryb w obwodach rybackich nie oddanych innym podmiotom do rybackiego użytkowania.

Dokonywał tego na podstawie zarządzeń dyrektora RZGW (m.in. z 31 grudnia 2009 r.), określających zasady sprzedaży zezwoleń i warunki korzystania z nich. W dniu 5 stycznia 2011 r. dyrektor RZGW, w związku z zaleceniami KZGW z 30 grudnia 2010 r., wprowadził zakaz amatorskiego połowu ryb w obwodach nie oddanych do użytkowania. Zakaz ten miał służyć ochronie obwodu rybackiego do czasu przekazania go w użytkowanie. Następnie, 10 maja 2011 r., dyrektor RZGW otrzymał pismo Prezesa KZGW zalecające sprzedaż zezwoleń na amatorski połów ryb w obwodach rybackich, dla których ogłoszono konkursy ofert. W piśmie tym podano również, że zgoda na amatorski połów ryb wynika tylko i wyłącznie z presji środowisk wędkarskich oraz wniosków samorządów. Zarządzeniem z 15 czerwca 2011 r., dyrektor RZGW ponownie określił zasady sprzedaży zezwoleń i warunki korzystania z zezwoleń na amatorski połów ryb wędką w obwodach rybackich nie oddanych do użytkowania, ograniczając je do obwodów, dla których ogłoszono konkursy ofert.

(dowód: akta kontroli str. 258-274)

W latach 2010-2013 (I półrocze) w obwodach rybackich województwa znajdujących się w bezpośrednim władaniu dyrektora RZGW sprzedano co najmniej trzy zezwolenia na amatorski połów ryb za kwotę minimum 235 zł. Ponieważ w przypadku 1.919 zezwoleń na kwotę 64.701,50 zł osoby dokonujące opłaty za amatorski połów ryb nie wskazały w tytule przelewu jakiego obwodu rybackiego dotyczyła płatność nie było możliwym wyodrębienie z obszaru Regionu Wodnego Dolnej Wisły liczby i wartości sprzedanych zezwoleń na połowy w województwie warmińsko-mazurskim.

(dowód: akta kontroli str. 274)

Zgodnie z uzyskaną przez NIK informacją Instytutu Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława Sakowicza w Olsztynie (dalej: „IRS”) sprzedaż przez dyrektora RZGW zezwoleń na amatorski połów ryb w obwodach rybackich, w których organ ten nie prowadzi gospodarki rybackiej i nie przekazał ich do rybackiego wykorzystania innym podmiotom nie jest zgodna z zasadami prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej.

(dowód: akta kontroli str. 277-278)

Jak wyjaśnił Henryk Jatczak przesłanką do sprzedaży zezwoleń na amatorski połów ryb był art. 34 Prawa wodnego, z którego wynika prawo do powszechnego korzystania ze śródlądowych powierzchniowych wód publicznych. Oznacza to, że każdy obywatel ma prawo domagać się możliwości realizacji tego uprawnienia. Sprzedaż zezwoleń na amatorski połów ryb jest przypadkiem, w którym interes publiczny można zaspokoić bez większego uszczerbku dla środowiska.

(dowód: akta kontroli str. 243-246)

Uwagi dotyczące badanej działalności

NIK nie w pełni może podzielić powyższe stanowisko, gdyż prawo powszechnego korzystania ze śródlądowych powierzchniowych wód publicznych, w tym wypadku w formie rekreacji wędkarskiej, musi jednocześnie uwzględniać konieczność utrzymania struktury gatunkowej i pogłowia ryb w wodach w optymalnej równowadze biologicznej, a to wiąże się z potrzebą przeprowadzania zarybień. W sytuacji nieprowadzenia gospodarki rybackiej w danych zbiornikach wodnych, a tym samym niedokonywania zarybień, ich eksploatacja poprzez odłowy wędkarskie nie powinna mieć miejsca.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność RZGW w zbadanym obszarze.

3. Działania na rzecz ochrony rybostanu wód

Opis stanu faktycznego

3.1. W sprawie sporządzania (lub zlecenia) przez RZGW analiz dotyczących ochrony i odbudowy zasobów ryb w wodach leżących na terenie województwa, w tym niezbędnych działań służących utrzymaniu, odtworzeniu lub przywróceniu właściwego stanu tych zasobów Henryk Jatczak podał, że przedstawiciele RZGW uczestniczyli w pracach Zespołu Monitorującego, powołanego w celu nadzorowania realizacji opracowania pn. „Ocena potrzeb i priorytetów udroźnienia ciągłości morfologicznej rzek na obszarach dorzeczy w kontekście wymagań osiągnięcia dobrego stanu i potencjału części wód w Polsce”. Praca ta została przygotowana na zlecenie KZGW przez konsorcjum składające się m.in. z IRŚ. Henryk Jatczak, jako przykład działań podejmowanych w zakresie ochrony i odbudowy zasobów ryb w wodach, podał prowadzenie, wymaganego art. 113 ust. 3 pkt 5 Prawa wodnego, wykazu wód powierzchniowych przeznaczonych do bytowania ryb, skorupiaków i mięczaków oraz umożliwiających migrację tych ryb, aktualizowanego w oparciu o dane monitoringowe.

(dowód: akta kontroli str. 232-239 i 279-284)

3.2. W sprawie współpracy z IRŚ lub z innymi specjalistycznymi jednostkami naukowo-badawczymi w dziedzinie rybactwa śródlądowego w związku z realizacją zadań w tym zakresie Henryk Jatczak wyjaśnił, że RZGW na bieżąco współpracuje z jednostkami naukowymi, w tym z IRŚ. Współpraca ta polega m.in. na wymianie stanowisk i poglądów, zasięgnięciu telefonicznych opinii naukowców. Z uwagi na dobrą współpracę z jednostkami naukowymi nie uregulowano jej porozumieniami o współpracy.

(dowód: akta kontroli str. 232-239)

Anna Stróżyk-Kowalska podała, że jej komórka organizacyjna na bieżąco współpracuje z jednostkami naukowymi. W głównej mierze kontakt prowadzony jest drogą telefoniczną lub w formie spotkań bezpośrednich m.in. w ramach projektu pn. „Zarybianie polskich obszarów morskich”. Ponieważ konsultacje mają charakter roboczy, to nie są dokumentowane.

(dowód: akta kontroli str. 170-173 i 285-286)

3.3. W latach 2010-2013 (I półrocze) dyrektor RZGW nie wnioskował do Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, na podstawie art. 15 ust. 2 ustawy o rybactwie, o ustanowienie obrębów ochronnych. Henryk Jatczak wyjaśnił, że ponieważ dyrektor RZGW nie korzysta z uprawnienia do prowadzenia w obwodzie gospodarki rybackiej, lecz oddaje je w drodze przeprowadzanego konkursu ofert, to nie było potrzeby wnioskowania o ustanowienie obrębów ochronnych. Kompetencja ta została przekazana, wyłonionemu w drodze konkursu ofert, uprawnionemu do rybactwa. Obwody nieoddane w rybackie użytkowanie w znacznej liczbie objęte są formami ochrony przyrody.

(dowód: akta kontroli str. 232-239)

Uwagi dotyczące badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że użytkownik rybacki nie zawsze jest zainteresowany ustanowieniem obrębu ochronnego, gdyż jego nadrzędnym celem jest eksploatacja gospodarcza wód. Nie bez przyczyny ustawodawca wyposażył w kompetencje w tym zakresie również dyrektora RZGW, a więc organ administracji publicznej wykonujący uprawnienia właściciela wody w zakresie rybactwa śródlądowego. Należy też zauważyć, że prowadzenie gospodarki rybackiej w danym obwodzie rybackim nie jest warunkiem koniecznym do wystąpienia z wnioskiem o ustanowienie obrębu ochronnego i nie ogranicza uprawnień dyrektora RZGW wynikających z art. 15 ust. 2 ustawy o rybactwie. Zdaniem NIK, jeśli w obwodach

rybackich znajdują się miejsca wymagające ochrony, to dyrektor RZGW powinien podjąć działania zmierzające do ustanowienia obrębów ochronnych. Jest to bowiem instrument czynnej ochrony zasobów ryb w wodach. Obowiązujące w nim zakazy wpływają na osłabienie tzw. presji antropogenicznej, która przejawia się zwłaszcza wycinaniem trzcinowisk, tworzeniem dzikich miejsc kąpieliskowych, czy niekontrolowaną zabudową brzegów jezior.

Opis stanu faktycznego

3.4. W latach 2010-2013 (I półrocze) RZGW nie odnotował przyjęcia od podmiotów prowadzących gospodarkę rybacką zgłoszeń dotyczących zanieczyszczeń wód obwodów rybackich na terenie województwa, ani innych działań mogących niekorzystnie zmieniać warunki środowiskowe. Także pracownicy RZGW nie stwierdzili przypadków występowania zanieczyszczeń tych wód. W ww. okresie odnotowano natomiast 35 zgłoszeń, od innych podmiotów, o działaniach mogących negatywnie wpływać na środowisko, tj. m.in. ingerencje w brzeg i koryto, wycinka trzcin oraz nielegalna budowa pomostów. Jak wyjaśnił Henryk Jatczak: „RZGW podejmował działania kontrolne, w wyniku których wystosowano do podmiotów kontrolowanych zarządzenia pokontrolne, zobowiązujące do usunięcia nieprawidłowości. W kilku przypadkach konieczne było powiadomienie nadzoru budowlanego (np. pomosty o złym stanie technicznym), jak również policji, z wnioskiem o ukaranie (np. naruszenie linii brzegu). W czternastu przypadkach zgłaszane nieprawidłowości zostały usunięte przed dokonaniem kontroli przez służby RZGW.”

(dowód: akta kontroli str. 232-239 i 248)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

4. Przygotowanie kadrowe i merytoryczne pracowników RZGW

Opis stanu faktycznego

Zadania dotyczące rybactwa śródlądowego przypisano Działowi GR, nadzorowanemu przez Pierwszego Zastępcę Dyrektora RZGW – Henryka Jatczaka. Według stanu na 30 czerwca 2013 r. w Dziale GR zatrudnione były trzy osoby (kierownik, starszy specjalista i starszy referent). Zadania związane z rybactwem wykonywały na terenie województwa także inne komórki organizacyjne RZGW, tj. Zarząd Zlewni Żuław i Rzek Przymorza Wschodniego w Tczewie (Nadzory Wodne: Buczyniec, Korzeniewo i Malbork oraz Dział Utrzymania Wód i Zasobów Wodnych) oraz Zarząd Zlewni Wisły Kujawskiej w Toruniu (Nadzór Wodny Ostróda oraz Dział Utrzymania Wód i Zasobów Wodnych). Do zadań Zarządów Zlewni należała współpraca z Działem GR w sprawach oddawania w użytkowanie obwodów rybackich oraz ich ustanawiania i znoszenia, kontroli realizacji umów, a zwłaszcza kontroli połowów i zarybień. Zadania związane z rybactwem ujęto w zakresach czynności 11 pracowników ww. komórek organizacyjnych Zarządów Zlewni.

(dowód: akta kontroli str. 287-306)

Uwagi dotyczące badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że:

- W „Szczegółowym zakresie działania Zarządu Zlewni Wisły Kujawskiej z siedzibą w Toruniu” w zadaniach Działu Utrzymania Wód i Zasobów Wodnych nie ujęto zadań dotyczących rybactwa śródlądowego, pomimo że określono je w zakresach obowiązków pracowników tego Działu (tj. „gromadzenie dokumentacji dotyczącej gospodarki rybackiej, udział w zarybianiu obwodów rybackich, opiniowanie wyznaczanych obszarów – obwodów rybackich”). Henryk Jatczak wyjaśnił, że zadanie to zostanie uzupełnione w aktualizowanym zakresie działań Działu.

- W kontrolach zarybień obwodów na terenie województwa uczestniczyli pracownicy Zarządów Zlewni, którym w zakresach czynności nie określono zadań dotyczących gospodarki rybackiej. Byli to: Kierownik Nadzoru Wodnego Ostróda, Konserwator budowl i urządzeń wodnych w Nadzorze Wodnym Buczyniec oraz Konserwator budowl i urządzeń wodnych w Nadzorze Wodnym Malbork. Analiza protokołów zarybień za lata 2010-2012 sporządzonych w ramach 20 badanych umów wykazała, że potwierdzili oni odpowiednio: 54, 6 i 1 z nich. Henryk Jatczak podał, że zakres obowiązków Kierownika Nadzoru Wodnego Ostróda zostanie uzupełniony o uczestnictwo w zarybieniach.

(dowód: akta kontroli str. 145-146, 148-149, 232-239 i 304-306)

Opis stanu faktycznego

Pracownicy Działu GR posiadali wykształcenie z zakresu: inżynierii sanitarnej, administracji oraz międzynarodowych stosunków politycznych. W poprzednich miejscach pracy nie zajmowali się gospodarką rybacką, a w RZGW prowadzili sprawy z jej zakresu od lat 2007-2009. Kierownik Działu GR oraz starszy specjalista podnosili swoje kwalifikacje zawodowe uczestnicząc m.in. w konferencjach i warsztatach związanych z problematyką rybactwa śródlądowego.

Spośród 15 pracowników (w tym sześciu kierowników) komórek organizacyjnych Zarządów Zlewni realizujących na terenie województwa zadania z zakresu rybactwa śródlądowego, jeden, zatrudniony na stanowisku nadzorca odcinka wód śródlądowych, posiadał wykształcenie i doświadczenie zawodowe z zakresu rybactwa (magister inżynier rybactwa śródlądowego oraz m.in. 3,5 roku stażu pracy w PZW Olsztyn), a pięciu odbyło w latach 2007-2009 jednodniowe szkolenie praktyczne z procedur badania materiału zarybieniowego, transportu, technologii produkcji ryb oraz znajomości zasad higieny weterynaryjnej.

(dowód: akta kontroli str. 304-307)

W sprawie kwalifikacji zawodowych pracowników RZGW wykonujących zadania z zakresu gospodarki rybackiej Henryk Jatczak wyjaśnił, że przeprowadzanie konkursów ofert oraz kwestie związane z zawieraniem i kontrolą umów należą do sfery stosunków cywilnych. Do tego typu prac nie jest wymagane wykształcenie ichtiologiczne. Na skutek blokady zatrudnienia w administracji rządowej, od 2008 r. brak jest możliwości zatrudnienia ichtiologa. W zarybieniach biorą udział przede wszystkim Kierownicy Nadzorów Wodnych. Są to wieloletni pracownicy RZGW. Pracownicy ci uczestnicząc w akcjach zarybieniowych nabywają doświadczenia w tym zakresie. Ponadto posiadają oni wykształcenie i gruntowną wiedzę z zakresu środowiska wodnego.

(dowód: akta kontroli str. 232-239)

Uwagi dotyczące badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że jeden z pracowników Działu GR (starszy referent, zatrudniony od 2009 r.) nie podnosił kwalifikacji zawodowych związanych z rybactwem śródlądowym. Pomimo że nie posiadał wykształcenia z tego zakresu lub pokrewnego (ukończył politologię), to nie uczestniczył w żadnej z form kształcenia dotyczącej problematyki rybactwa śródlądowego. Ponadto jedynie sześciu z 15 pracowników komórek organizacyjnych Zarządów Zlewni realizujących zadania z zakresu rybactwa śródlądowego, w tym tak istotne jak kontrole zarybień, doskonalilo się zawodowo (pięć osób) lub posiadało odpowiednie wykształcenie i doświadczenie zawodowe (jedna osoba).

(dowód: akta kontroli str. 304-307)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵, wnosi o:

1. Egzekwowanie od podmiotów uprawnionych do rybactwa przedkładania wymaganej dokumentacji gospodarki rybackiej oraz informacji o terminach planowanych połowów.
2. Zapewnienie aktualności zabezpieczeń należytego wykonania umów dotyczących wykonywania rybactwa śródlądowego przez cały okres ich trwania.
3. Podjęcie działań mających na celu zapewnienie prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej w obwodach nie oddanych w użytkowanie innym podmiotom i do czasu spełnienia tego warunku zaprzestanie sprzedaży zezwoleń na amatorski połów ryb w wodach tych obwodów.
4. Rozważenie potrzeby ustanowienia obrębów ochronnych na wodach, które tego wymagają i podjęcie ewentualnych działań w tym zakresie.
5. Zapewnienie kierunkowych kwalifikacji zawodowych pracowników Działu ds. Gospodarki Rybackiej nie mających wykształcenia związanego z rybactwem śródlądowym, na przykład poprzez dostępne formy doksztalcania.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Olsztyn, dnia   listopada 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie

Kontroler
Krzysztof Śleszyński
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis

⁵ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.